

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kristýny Choutkové

Název práce: **Za tajnými dveřmi: genderová analýza Gaimanovy novely Koralina a její filmové adaptace**

Posudek zpracovala: Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

V Praze, 12. 6. 2023

Bakalářská práce Kristýny Choutkové si jako téma svého rozboru zvolila nelehký, figurativně bohatý a nejednoznačný text Neila Gaimana, který průběžně porovnává s filmovou adaptací. Z hlediska struktury má práce všechny náležitosti. V Úvodu představuje příběh, ale nikoliv jednoduchým popisem děje, což bývá u bakalářských prací obvyklé, ale velmi vyspělým způsobem už na tomto místě naznačuje jeho hlavní významové koncepty, které pak dále v textu hlouběji rozebírá. Už z Úvodu zřetelně vyplývá autorčina pozicionalita, které se důsledně drží. Jako implicitní cíle práce se jeví (a dále potvrzuje) otázky, nakolik lze literární i filmovou verzi příběhu číst jako feministickou, v čem jsou či nejsou obě podoby příběhu emancipační vzhledem k hlavní ženské (resp. dívčí) postavě. K hlavním zkoumaným kategoriím zde bezesporu patří identita ve smyslu dynamického utváření a sebepoznávání v interakcích s reálnou i surreálnou podobou vnějšího světa – i když samotný koncept „reálnosti“ je zde rozostřený, příběh totiž můžeme zařadit v literární i filmové verzi do uměleckého směru magického realismu.

V teoreticko-metodologické části autorka vysvětluje základní pojmy, s nimiž dále pracuje – především feminismus, gender a patriarchát. U konceptu genderu oceňuji, že už na tomto místě ukazuje jeho vývojové fáze, dynamickou podstatu a performativní i fluidní charakter, což je pak velmi zdařile aplikováno a zohledňováno ve vlastní analýze. Tento koncept propojuje s feministickou filosofií jazyka a žánrově s útvarem pohádek, kam v zásadě patří i rozebíraný příběh, i když se jedná o netradiční, netytickou pohádku. Hlavními teoretickými východisky jsou zde texty feministické literární a filmové kritiky, s nimiž pak v analýze text velmi dobře pracuje. Zdařilé a nuancované propojování teorie a zkoumaného příběhu také vnímám jako jednu z výrazných předností této práce. Porozumění, které autorka prokázala pro práci s teoriemi a schopnost jejich kritického promýšlení, bych označila za – pro bakalářskou úroveň – nebývalé.

Vlastní analýza se vyvíjí sama jako příběh – čímž míním nejen její koherenci, ale i návaznost částí textu a zejména logický vývoj argumentace. Autorka zajímavě kombinuje otázku vývoje identity od fáze hledání k nalezení u hlavní postavy Koralíny, přičemž věnuje pozornost např. vztahu pojmenování a identity a identity jako vztahové kategorie. Obrazem identity a její genderovanosti (i ve vztahu k jazyku) se zabývá i u dalších postav, konkrétně u kočky/kocoura, kterou interpretuje i jako součást vnitřní složky osobnosti Koralíny. Psychoanalytické interpretace s odkazem na relevantní zdroje nabízí autorka v práci na více místech, obzvláště (ale nejen) v kombinaci s analýzou archetypální. I u dalších postav (např. u rodičů v obou světech nebo chlapce Hubíka, doplněného do filmové verze) se pak zabývá pestrými performancemi femininit a maskulinit, přičemž prokazuje schopnost rozlišování, kritického promýšlení a neschematického čtení. Velmi propracované jsou zejména

interpretace postav obou matek a vyvíjejícího se vztahu Koralíny k té vlastní – na pozadí vývoje Koralíny a jejího dospění.

Autorka projevuje i velkou citlivost pro figurativní nuance zkoumaného textu a filmu. Pokud bych měla navrhnout otázku k diskusi u obhajoby, zeptala bych se, jak by autorka hlouběji interpretovala metaforu zrcadla a metaforu studny, které se v příběhu objevují opakovaně.

Předkládané bakalářské práci takřka není co vytknout, což se skutečně nestává. I stylistická a jazyková stránka textu je velmi kultivovaná, jen výjimečně se vyskytly chyby v interpunkci nebo spojení jména Koralíny jako neshodného přívlastku (např. „Koralíny samostatnost“ na str. 54 – v češtině by byl běžnější přívlastek shodný, Koralínina samostatnost). To jsou ale skutečně drobnosti. Bakalářskou práci Kristýny Choutkové považuji za vynikající a navrhuji **hodnocení výborně**.